

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Тема: **Дескриптивни и критички приступ анализи дискурса разговора у суду**

Кандидат: **Марија Тир Борља**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовано комисију Наставно научно веће Филозофског факултета у Новом Саду, 24.5.2013.</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>др Свенка Савић, професорка емеритус, Српски језик и лингвистика (децембар 2010), Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, менторка</p> <p>др Вера Васић, проф. у пензији, Српски језик и лингвистика, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, председница</p> <p>др Ивана Антонић, ред. проф. Српски језик и лингвистика (јул 2006), Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, чланица</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Марија (Михајло) Тир Борља</p> <p>Датум и место рођења, општина, република: 13. 9. 1971, Нови Сад, Нови Сад, Република Србија</p> <p>2. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 7. 7. 2010, Нови Сад, Синтагма у настави српског језика у основној школи</p> <p>3. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: магистар лингвистичких наука</p> <p>4. Приказ научних стручних радова са оценом: НАПОМЕНА: Приказ треба да садржи пуне називе научних и стручних радова, где и када су објављени, имена коаутора и кратак опис садржине радова, са експлицитном оценом да ли радови припадају или не припадају ужој научној области из које је докторска дисертација, односно да ли су радови у вези са докторском дисертацијом.</p> <p>Тир, Марија (1996). Парцелација реченице у приповеткама Лазе К. Лазаревића. <i>Прилози проучавању језика</i>, бр. 27. Филозофски факултет. Нови Сад. 154-176. Циљ овог рада био је да опише парцелацију као језички поступак у 19. веку, односно на преласку из 19. у 20. век. Као извор језичке грађе коришћене су приповетке Лазе К. Лазаревића, нашег познатог прозног писца. На основу анализе синтаксичке грађе, уочено је да је парцелација веома фреквентно језичко средство и да се остварује на посебан начин. Узимајући у обзир да је парцелација одлика дискурса 20. века, и да се чешће јавља у језику поезије, резултати рада показују да Лаза К. Лазаревић користи парцелацију као језички поступак са свим особеностима 19. и 20. века. У позицији парцелисаног језичког конституента појављују се: у највећем броју именице или конструкције са именицом као центром, у нешто мањем броју зависне реченице, а затим прилози или конструкције са прилогом као центром, придеви или конструкције са придевом као центром и глаголски прилог садашњи.</p>

Иако парцелацији првенствено подлежу периферне синтаксичке структуре, у овом језичком корпусу јавља се већи број регистрованих примера у којима је парцелат носилац централне синтаксичке функције, пре свега субјекатски конституент. На плану писаног језика, од интерпункцијских знакова, који представљају сигнал парцелације, уочено је да писац не бира радо запету, која је одлика 19. века, нити тачку, која се јавља у 20. веку, већ најчешће узима треће решење, црту. Истражујући језик дела Лазе К. Лазаревића са позиције проучавања парцелације као језичког поступка, закључује се да је Лаза К. Лазаревић био прави представник прелазног периода.

Тир Борља, Марија (2008). Лексика традиционалне културе у фразеологизмима. *Прилози проучавању језика*, бр. 39. Филозофски факултет. Нови Сад. 119-189. У раду се анализирају називи предмета из традиционалне културе који су саставни део фразеологизама. Корпус за истраживање обухвата фразеологизме са називима предмета из традиционалне културе пописане и објешњене у *Фразеолошком рјечнику хрватскога или српскога језика* Јосипа Матешаћа. Поље истраживања овог рада јесте семантика лексема из традиционалне културе у фразеологизмима, а предмет истраживања су фразеологизми, и то они у којима се налазе појмови из наше традиционалне културе који се односе на опредмећену реалност. На основу анализе грађе, закључује се да су фразеологизми, који у свом саставу садрже називе предмета из традиционалне културе, настајали искуствено, у разговорном дискурсу и то најчешће током радног поступка, у вези са домаћинством и употребом предмета у домаћинству, у личној употреби или у међусобној комуникацији.

Тир Борља, Марија (2010). *Синтагма у настави српског језика у основној школи* (Необјављена магистарска теза). Филозофски факултет. Нови Сад. (151 стр.). Овај магистарски рад је посвећен проучавању синтагме у настави српског језика у основној школи. Приказује релевантне лингвистичке теорије о синтагми као јединици језичког и синтаксичког система, затим да разматра колико је ова језичка тема заступљена у наставном градиву и како се презентује у уџбеницима који се користе за извођење наставе у основној школи, и, најважније, нуди конкретне методичке разраде и апликације које би могле припомоћи да се установљене мањкавости уклоне, а да се подигне ниво ученичких постигнућа.

Рад је подељен на шест основних поглавља. У уводном поглављу се образлаже предмет и циљ магистарског рада, са посебним освртом на место синтаксе у настави српског језика у основној школи. Ту је јасно дат преглед свих синтаксичких тема које се изучавају од првог до осмог разреда основне школе са истицањем места и значаја који су у том систему дати синтагми као синтаксичкој јединици.

Друго поглавље се бави прегледом лингвистичке литературе о синтагми који је дат као приказ најважнијих становишта од структуралистичке школе Ф. де Сосира до генеративистичког приступа у *Синтаксичким структурама* Ноама Чомског. Као важан саставни део овог поглавља појављује се пресек ставова о проблематици синтагме у одабраним граматикама и лингвистичким радовима, највише, и за овај рад најважније, српских аутора, а затим и хрватских и босанских аутора.

Треће поглавље представља приказ начина представљања синтагме у актуелним уџбеничким комплетима и приручној уџбеничкој литератури, док четврто износи евалуацију реалних наставних постигнућа у изучавању синтагми које је спроведено на узорку од 244 ученика осмог разреда основне школе у Сомбору и Новом Саду.

Централни део рада јесте пето поглавље које представља разраду конкретних

методичких приступа и модела који су у складу са савременим методичким системима и који могу да обезбеде већу активност ученика и боље разумевање синтагматске проблематике у наставном процесу.

Као надоградња рада, појављује се и шесто поглавље које се бави могућностима наставног изучавања придевске, прилошке и глаголске синтагме, чије је изучавање предвиђено у нацрту *Наставног програма за осми разред основног образовања и васпитања*, а почеће да се изучава од школске 2010/2011. године.

Главна особеност овог рада видљива је у приступу теми. Основна претпоставка је била да без доброг познавања теоријске основе, нема ни ваљане надоградње, односно примене теоријских приступа у наставној пракси.

Критички принцип, који је примењен у прегледу Наставних планова и одобрених уџбеника за примену у наставној пракси, имао је за циљ да утврди чињенично стање: да сагледа место синтагме у систему основношколског образовања, као и квалитет осмишљене апаратуре која се користи у начину презентовања синтагме као наставне теме.

Тир Борља, Марија (2012). Један приступ обради синтагме у основној школи. *Методички видици*, бр. 3/2012. Филозофски факултет. Нови Сад. 47-72. У раду се сагледавају синтагме у настави српског језика у основној школи. Најпре је сагледан ниво заступљености и изучавања синтагми у настави српског језика у основној школи на основу Наставних планова и програма. Затим је, на основу увида у савремену лингвистичку и дидактичко-методичку литературу и сопствених истраживања у непосредној наставној пракси, сачињена конкретна методичка разрада и модел за обраду наставног садржаја о синтагми. Тежиште рада представља методичка разрада која може да обезбеди већу активност ученика и боље разумевање синтагматске проблематике у наставном процесу. Методичка разрада наставне јединице у вези са синтагмом осмишљена је као спој традиционалног и савременог вида школовања, као комбинација добро познатих и опробаних методичких система и наставних метода, као што су програмирана настава, учење откривањем, индуктивно-дедуктивни принцип и сл. са најновијим системом учења који се популарно назива *e-learning* или учење на даљину.

III ОБРАЗЛОЖЕНИ КРИТЕРИЈУМИ И РАЗЛОЗИ НА ОСНОВУ КОЈИХ СЕ ЗАСНИВА ПОЗИТИВНА ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Кандидаткиња Марија Тир Борља има веома добро лингвистичко знање, посебно из области анализе дискурса у оквиру које се предложена тема сврстава. До сада је написала научне радове којима показује разумевање за језичку проблематику и смисао за интерпретацију емпиријских језичких података о чему саопштава добро усвојеним академским дискурсом у неколико до сада објављених радова. Познавање одабране литературе је задовољавајуће, посебно када имамо на уму да је на српском језику такве литературе мало и да је највећи део написан на страним језицима. Комисија сматра да је кандидаткиња подобра да ради предложену докторску дисертацију.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: Поред релевантних података о ментору, обавезно оценити његову подобност. Експлицитно навести да ли ментор јесте или није подобан.

Професорка Свенка Савић је написала уџбеник (1993) за дискурс анализу, научну област из које кандидаткиња предлаже тему докторске дисертације; објавила је радове из области српског разговорног језика и лингвистике, дискурс анализе (Наташа Белић, 2011). Предложена менторка је подобра за руковођење предложеним докторским радом.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Формулација назива тезе **Дескриптивни и критички приступ анализи дискурса разговора у суду** довољно је јасна на основу описа и образложења кандидаткиње.

2. **Предмета (проблема) истраживања**

Дискурс у суду можемо посматрати као разговор особа које имају више и мање друштвене и дискурсне моћи. Судску расправу, као део укупне хијерархије у институцији, можемо сматрати као хијерархијски организован догађај у јавној сфери у којем учествује више особа са одређеним социјалним и дискурсним улогама: судија, тужени, тужила, законска заступница, адвокат/пуномоћник тужиле, адвокат/пуномоћник туженог, адвокат/пуномоћник законске заступнице, сведок/киња, дактилографкиња, чланови већа (број особа међу којима се одвија интеракција у судници нужно варира у зависности од предмета расправе). Моћ у судској расправи има судија, што до сада није детаљније истражено у лингвистици и домаћој литератури: како судија прелази из службене у приватну дискурсну размену, служећи се разним језичким средствима, с одређеним комуникационим циљем током трајања једне судске расправе. Она се одвија према утврђеној процедури (прописано Законом о судском поступку). Ток расправе се може поделити на три већа сегмента: 1. уводно обраћање (отварање судске расправе); 2. вођење истражног поступка (одвија се у више фаза и у директној је зависности од конкретног предмета спора); 3. закључно обраћање (затварање судске расправе и доношење конкретних предлога и/или решења). Предмет истраживања су дискурсне стратегије током размена судије са другим особама у судском поступку током судске расправе. Кандидаткиња је добор одредила предмет истраживања. Поред писаног текста закона, судски дискурс се примењује у одређеним институцијама, какви су судови, и у усменој форми, која се разликује у начину примене (цитати, делови или целине закона у судницама у конкретном случају са конкретним особама на које се примењује...). Управо то је поље истраживања у овом раду.

Термин дискурс разговора у суду (ДРС) подразумева онај тип разговора у којем се један (раз)говорни догађај остварује просторно у јавној сфери (у судници), у којој учествује више особа са одређеним разговорним улогама: судија (С), тужени (Т), тужила (Тж), законска заступница (З), адвокат/пуномоћник тужиле (Атж), адвокат/пуномоћник туженог (Ат), адвокат/пуномоћник законске заступнице (Аз), сведок (Св), дактилографкиња (Д), члан већа (Х1), члан већа (Х2) и службеница која доноси обавештења (Ж).

Разлог због којег се посматра углавном судија јесте тај што судија користи више стратегија говорења током судског поступка. У зависности од тога да ли се обраћа туженом, тужилци, законским заступницима или дактилографињи, заузима више или мање формални став, а са тим у вези обликује и свој дискурс. Користи систем језичких знакова које функционално можемо поделити на два дела: 1. језички изрази из спонтаних разговора (користе га сви учесници у разговору у оквиру парничног поступка); 2. језички изрази из судског (административног) дискурса, прописани Законом о судском поступку. Може се закључити да је ДРС хибридна дискурсна форма коју одликује интердискурзивност. По уочавању проблематике у дискурсу судске расправе кандидаткиња је показала разумевање, уз примену знања из прочитане литературе.

3. Познавања проблематике на основу изабране литературе

Кандидаткиња је предложила списак литературе из којег се види да располаже довољним познавањем релевантне литературе из српског језика, анализе дискурса у суду и теоријских радова из анализе дискурса и критичке анализе дискурса.

Антонић, И. (1994). Комуникација и убеђивање. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. XXXVII: 41 -50.

Бахтин, М. (1980). Проблем говорних жанрова; *III програм РТВ IV*, Београд, 233-270.

Бахтин, М. (1989). *О роману*. Београд: Нолит.

Бахтин, М. (1991). *Аутор и јунак у естетској активности*. Нови Сад: Братство-Јединство.

Белић, Н. (Ур.) (2011). *Стварање академске заједнице: библиографија радова Свенке Савић: 1963-2011*. Футура публикације: Удружење грађана Женске студије и истраживања. Нови Сад.

Благојевић, Ј. (2006). *Теоријски допринос родним студијама: дискурси о идентитету, разлици и другости*. Докторска дисертација. Универзитет у Новом Саду, Асоцијација центра за интердисциплинарне студије и мултидисциплинарне студије и истраживања. Нови Сад.

Бугарски, Р. (2010а). *Језик и идентитет*. Београд: Библиотека XX век: Књижара Круг: Чигоја штампа.

Бугарски, Р. (2010б). *Језици*. 4. измењено и допуњено изд., Београд: Чигоја штампа, (Београд: Чигоја штампа), Сабрана дела; књ. 9.

Васић, В. (1993). *Дискурс новинских рекламних огласа*. Докторска дисертација. Нови Сад: LDI.

Васић, В. (2007а). Дискурсни и граматички параметри анафоризације агенса. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 36/1, 27-36.

Васић, В. (2007б). Кондиционално-каузални комплекс. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, Књ. 50, стр. 105-110.

Васић, В. (2008). Граматика у дискурсу: каузална клауза као аподоза. *Српска академија наука и уметности*, Београд, 193-200.

Васић, В. (Ур.) (2010а). *Дискурс и дискурси: зборник у част Свенки Савић*. Филозофски факултет, Нови Сад, (Будисава: Кримел).

Васић, В. (2010б) Услов истинитости у медијском дискурсу. *Дискурс и дискурси: зборник у част Свенки Савић*. Филозофски факултет, Нови Сад, (Будисава: Кримел), 337-354.

Јанићијевић, М. (2010). *Дискурс законских аката: упоредно-дијакхронијски приступ*. докторска дисертација. Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет (одбрањена докторска дисертација).

Јанковић, Катарина (2002), *Судски дискурс*, Прилози проучавању језика, Н. Сад, 33, 154-181,

Јовић, Љ. (1995). *Језик закона*. Београд: Завод за уџбенике.

Јовичић, З. (2008). Символи моћи у фатичкој размени у институционализованом дискурсу. *Српски језик*, 13/2, 575-581.

Јоцић, М. (2006). *Језик, комуникација, развој*. Нови Сад: Едиција Теорија/Дневник.

Кликовац, Д. (2004). *Метафоре у мишљењу и језику*. Београд: Библиотека ХХ век.

Кликовац, Д. (2008б). *Језик и моћ (Огледи из социолингвистике и стилистике)*. Београд: ХХ век. (Приказ: Ивана Маринковић, у: *Наш језик*, ХЛ/1-4, 2009, стр. 93-96.)

Кликовац, Д. (2008ц). *Функционални стил или/и дискурс моћи: дескриптивни и критички приступ административном језику*. Научни састанак слависта у Вукове дане, 36/3, Београд, стр. 101-113.

Кордић, Љ. (2011). Комуникацијске стратегије у правном дискурсу. Дискурс и дијалог: теорије, методе и примјене. *Зборник радова с међународног знанственог скупа ХДПЈ у Осијеку*, Филозофски факултет Свеучилишта Ј. Ј. Штросмајера. Осијек. 85-108.

Лукић Р. (1979). *Методологија права*. Београд: Научна књига.

Матуловић, М. (1986). *Језик, право, морал*. Ријека: Издавачки центар Ријека.

Остин, Ц. Л. (1994). *Како деловати речима*. Нови Сад: Матица српска.

Половина, В. (1987). *Лексичко-семантичка кохезија у разговорном језику*. Београд: Филолошки факултет.

Савић, С. (1993). *Дискурс анализа*. Филозофски факултет, Нови Сад: Футура публикације.

Савић, С. (1995). Дискурсне особине кратког перфекта. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, 38/1, 99-112.

Савић, С. (1999). Основни принципи дескрипције и селекције разговорног језика: корпус лингвистика, *Институт за српски језик САНУ*, Суботица: [Градска библиотека Суботица]; Београд: [Народна библиотека Србије], стр. 85-94.

Савић, С. (2000). Дискурсне особине конкуренције језичких средстава: допринос разговорној норми. *Научни састанак слависта у Вукове дане*; 29/1, Београд: Међународни славистички центар, 257-263.

Савић, С., Константиновић-Вилић, С. и Петрушић, Н. (2006). Језик закона - карактеристике и родна перспектива. *Право и језик*: [зборник реферата са Научног скупа одржаног 4. маја 2006. године, на Правном факултету у Крагујевцу у организацији Института за правне и друштвене науке Правног факултета у Крагујевцу], стр. 55-63.

Савић, С., Чанак, М., Митро, В. и Штасни, Г. (2009). *Род и језик*. Нови Сад: Женске студије и истраживања и Футура публикације.

Томић, Ж. (1996). Дискурсне особине разговора редитељ - гумац. *Прилози проучавању језика*, 27, 203-227.

Хајмс, Д. (1980). *Етнографија комуникације*. Предео са енглеског Милорад Радовановић. Београд:

Београдски издавачко-графички завод, Библиотека XX век; (Београд: Нови дани).

Anesa, P. (2011). *Courtroom Discourses: An Analysis of the Westerfield Jury Trial*. Doktorska disertacija, Verona: Università degli studi di Verona, Dipartimento di Lingue e Letterature Straniere.

Blommaert, J. (2005). *Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.

Brown, G. & Yule, G. (1983). *Discourse analysis*, CUP, Cambridge.

Bhatia, V. K. (1983). *Applied discourse analysis of English legislative writing*. A Research Monograph, Birmingham.

Bhatia, V. K. (1987). Language of the law. *Language Teaching, Cambridge University Press*, 20/4, 227-234.

Caldas-Coulthard, C. R., & Coulthard, M. (Eds.). (1995). *Texts and practices: Readings in critical discourse analysis*. London: Routledge.

Cameron, D. (2001). *Working with Spoken Discourse*. London: Sage.

Conley, J.M. and O'Barr, W.M. (1998, 2nd edn. 2005), *Just Words: Law, Language and Power*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Cotterill, J. (2003). *Language and Power in Court: A Linguistic Analysis of the O.J. Simpson Trial*. Basingstoke: Palgrave.

Coulthard, M. (1985). *An introduction to discourse analysis*. London: Longman.

Danet, B. (1983). Language in Legal Process. *Journal: Science*, vol. 220, no. 4599, pp. 841-842.

Fairclough, N. (1992) *Discourse and Social Change*, Cambridge: Polity Press.

Fairclough, N. L. (1989, 2nd rev. edn. 2001). *Language and Power*, London: Longman.

Fairclough, N. L. (1995). *Critical discourse analysis. The critical study of language*. London: Longman.

Fairclough, N. L. and Wodak, R. (1997). Critical discourse analysis. In T. A. van Dijk (ed.), *Discourse Studies. A Multidisciplinary Introduction*, Vol. 2. *Discourse as Social Interaction* (pp. 258-84). London: Sage.

Fairclough, N. (1995b) *Critical Discourse Analysis, the Critical Study of Language*, New York: Longman.

Foucault, M. (1990). The Dangerous Individual. Michel Foucault: *Politics, Philosophy, Culture*, ed. by Lawrence D. Kritzman, Routledge, New York & London, 125 - 151.

Fowler, R., Hodge, B., Kress, G. & Trew, T. (1979). *Language and control*. London: Routledge & Kegan Paul.

Fox, R., & Fox, J. (2004). *Organizational discourse: a language-ideology-power perspective*. Westport, Conn.: Praeger.

Gibbons, J. (1994). *Language and the Law*. Essex: Longman.

Kramarae, C., Schulz, M. & O'Barr, W. M. (Eds.). (1984). *Language and Power*. Beverly Hills, CA:

Sage.

Lakoff, G. (1987). *Women, fire and dangerous things: what categories reveal about the mind*. Chicago: The University of Chicago Press.

Longacre, R. E. (1983). *Grammar of discourse*, Plenum Press: New York.

Luchjenbroers, J. (1991). Discourse dynamics in the courtroom. Some methodological points of description. Bundoora, Victoria: Linguistics Program, La Trobe University. In: *La Trobe working papers in linguistics*. Volume 4, 85-109.

McCaul, K. (2011) Understanding Courtroom Communication through Cultural Scripts. *Exploring courtroom discourse: The language of power and control*. Université du Littoral Côte d'Opale, France and Le Cheng, City University of Hong Kong, Hong Kong, 11-29.

Mitchell, T.F. (1957). *The language of buying and selling in Cyrenaica*, *Hesperis*, 44, 31-71.

O'Barr, W.M. (1982). *Linguistic Evidence: Language, Power and Strategy in the Courtroom*. New York: Academic Press.

O'Barr, W. M., Conley, J. M., and Lind, A. (1978). The power of language: presentational style in the courtroom. *Duke Law Journal*, 14, 266-79.

Paunio, E. (2010). [Conflict, power, and understanding - judicial dialogue between the ECJ and national courts](#). In: *No foundations: journal of extreme legal positivism*. University of Helsinki, 4/7, 5-24.

Penman, R. (1987). Discourse in courts: cooperation, coercion and coherence. *Discourse Processes*, 10: 201-218.

Pridalová, E. (1999). *The language of the law - Characteristics of the courtroom discourse*, Acta universitatis palackianae olomucensis, Facultas, 1, 1999.

Serl, D. R. (1991). *Govorni činovi - ogled iz filozofije jezika*. Beograd: Nolit.

Stubbs, M. (1983). *Discourse analysis*. Oxford: Basil Blackwell.

Toolan, M. J. (Ed.). (2002). *Critical discourse analysis. Critical concepts in linguistics*. New York: Routledge.

Van Dijk, T. A. (1977). *Text and context, Explorations in semantics and pragmatics of discourse*, New York: Longman.

Van Dijk, T. A. (1985b). *Handbook of discourse analysis*. I-IV, Amsterdam: Benjamins.

Van Dijk, T. A. (1993). Principles of critical discourse analysis. *Discourse and Society* 4(2), 249-283.

Van Dijk, T. A. (1996). Discourse, power and access. In R. C. Caldas-Coulthard and M. Coulthard (eds), *Texts and Practices: Readings in Critical Discourse Analysis* (pp. 84-104). London: Routledge and Kegan Paul.

Van Dijk, T. A. (Ed.). (1997a). *Discourse Studies. A multidisciplinary introduction*. London: Sage. Volume 2: Discourse as Social Interaction.

Van Dijk, T. A. (1997b). Discourse as Structure and Process. *Discourse Studies: a Multidisciplinary Introduction. I*. London: Sage.

Van Leeuwen, T. (2008). *Discourse and Practice. New Tools for Critical Discourse Analysis*. Oxford:

Oxford University Press.

Virtanen, T. (1990). On the definition of text and discourse. *Folia linguistica*, 24/3-4, 447-455.

Wagner, A. and Cheng, L. (Ed.) (2011) Power and Control in Courtroom Discourse, *Exploring courtroom discourse: The language of power and control*. Université du Littoral Côte d'Opale, France and Le Cheng, City University of Hong Kong, Hong Kong, 1-8.

Weiss, G., & Wodak, R. (Eds.). (2003). *Critical discourse analysis. Theory and interdisciplinarity*. Houndmills, UK: Palgrave Macmillan.

Wodak, R. (1984). Determination of guilt: discourses in the courtroom. In C. Kramarae, M. Schulz, and W. M. O'Barr (eds), *Language and Power* (pp. 89-100). Beverly Hills, CA: Sage.

Wodak, R. (1985). The interaction between judge and defendant. In T. A. van Dijk (ed.), *Handbook of Discourse Analysis*. Vol. 4. *Discourse Analysis in Society* (pp. 181-91). London: Academic Press.

Wodak, R. (Ed.). (1989). *Language, power, and ideology*. Studies in political discourse. Amsterdam Philadelphia: J. Benjamins Co.

Wodak, R. (1996). *Disorders of Discourse*. London: Longman.

Wodak, R. (1999). Critical Discourse Analysis at the End of the 20th Century. *Research on Language & Social Interaction*, [Volume 32, Issue 1-2](#), pages 185-193.

Wodak, R., & Meyer, M. (Eds.). (2001). *Methods of critical discourse analysis*. London: Sage.

Kristal, D. (1995). *Kembrička enciklopedija jezika*. Beograd: Nolit.

Kristal, D. (1996). *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*. Beograd: Nolit.

РСМ - *Речник српскохрватског књижевног језика*. Нови Сад - Загреб: Матица српска - Матица хрватска (И-ИИИ), 1967-1969; Нови Сад: Матица српска (ИВ-ВИ), 1971-1976.

РСЈ - *Речник српског језика* (ред. и ур. Мирослав Николић). Нови Сад: Матица српска, 2007.

РРТ - *Rečnik pravnih termina: srpskohrvatsko-francusko-engleski, francusko-srpskohrvatski, englesko-srpskohrvatski*. Jovanović, J. i Todorović, S. Beograd: Savremena Administracija, 1990.

Атлас правосуђа Републике Србије, Министарство правде и државне управе, Република Србија

Закон о парничном поступку, Сл. гласник РС, бр. 72/2011

Закон о службеној употреби језика и писма, Сл. гласник РС, бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005 и 30/2010

Породични закон, Сл. гласник РС, бр. 18/2005 и 72/2011

4. Циљева истраживања

Циљ овог истраживања је анализа и интерпретација моћи саговорника у судској расправи особа укључених у судску расправу (пре свега судије). Истражују се стратегије у захтевању истинитог одговора, тражењу доказа, уверавања, саветовања, упозоравања, заповедања и налажења решења као експликација статусне моћи у разговорном догађају.

4. Очекиваних резултата (хипотезе)

У лингвистичкој и правничкој литератури поклањала се пажња језику као инструменту испољавања у праву (Савић, С., Константиновић-Вилић, С. и Петрушић, Н., 2006), посебно кад је реч о судском дискурсу (Савић, С. и В. Половина, 1989; Кликовац, 2006), поред других дискурса моћи у институцијама или организацијама, као што су разговори доктор-пацијент у болници, купац-продавац у услужним организацијама, или редитељ-глумац у позоришним кућама (Томић, Ж., 1996). Резултати о дискурсу моћи у суду само су још један важан сегмент емпиријског истраживања у укупној проблематици таквих разговора у домаћој литератури, пре свега србистичкој, који до сада нису код нас систематски истражени. Хипотеза је да ће разговори судије са оптуженим бити добар показатељ начина на који се у суду спроводе у праксу законодавне одредбе о дискриминацији, равноправности и сл.

5. плана рада

1. Увод
 - 1.1. Анализа дискурса: историјат и данашње стање
2. Теоријски оквир
 - 2.1. Теорија говорних чинова и Бахтинова концептуализација жанра
 - 2.3. Критичка анализа дискурса
3. Предмет рада
4. Циљеви рада
5. Вођење истражног поступка
 - 5.1. Дефинисање појмова
 - 5.2. Фазе истражног поступка
6. КОРПУС
 - 6.1. Прикупљање и обим емпиријске грађе судских пресуда
 - 6.2. Транскрипција снимљеног аудио записа и јединице анализе
7. АНАЛИЗА
8. ДИСКУСИЈА ДОБИЈЕНИХ РЕЗУЛТАТА
9. ЗАКЉУЧАК
10. ЛИТЕРАТУРА
11. ПРИЛОЗИ (транскрипти судских расправа; табеларни прегледи, шеме, графикони...)

6. Метода и узорка истраживања

Метод анализе дискурса подразумева аудио снимање разговора у суду током расправе (укупно 105 минута), транскрипцију укупно снимљеног аудио материјала у писану форму (укупно 74 странице) према одређеним правилима; подела транскрибованог текста у јединице анализе (размене, параграфе и редове говорења). Узорак чине четири транскрипта разговора снимљеног у Општинском суду у Новом Саду (1991), материјал је делимично објављен (Савић и Половина, 1989). Као контролни узораксу четири снимљеног разговора у 2013. години.

7. места, лабораторије и опреме за експериментални рад

УНС: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику

8. методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

НАПОМЕНА: Поред релевантних података о девет наведених елемената, обавезно написати експлицитну оцену да ли је појединачни елеменат подобан или не.

Кандидаткиња је консултовала релевантну домаћу и страну литературу чији прегледа даје у уводу, на основу које је констатовала тематске области које су већ (делимично) обрађене; поставила је циљ истраживања који је изводљив и на основу којег се могу добити нови подаци о разговору у суду; одабрала је метод анализе данас релевантан у савременој лингвистичкој литератури; резултате који се из истраживања очекују осветлиће с једне стране судску праксу код нас, а са друге стране проверу на још једном емпиријском материјалу приступ критичке анализе дискурса у српском језику. По свим овим елементима кандидаткиња и тема су подобни за докторски рад.

**VI ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:
НАПОМЕНА:** Обавезно написати оцену да ли су тема и кандидат подобни или не.

Предложена тема *Дескриптивни и критички приступ анализи дискурса разговора у суду* и својим предметом, методама и циљем истраживања, као и очекиваним резултатима задовољава захтеве који се пред кандидаткињу постављају. Тема до данас није проучавана код нас, па будући резултати могу послужити за компаративна истраживања у другим језицима у којима подаци већ постоје.

Досадашњи рад и постигнути резултати, као и приложено образложење предложене теме учвршћују нас у уверењу да ће кандидаткиња мр Марија Тир Борља успешно обрадити изабрану тему из области лингвистике, уже критичке анализе дискурсе, те предлажемо Наставно-научном већу Филозофског факултета да прихвати извештај о позитивној оцени предмета истраживања докторске дисертације и подобности кандидаткиње и проследи га у даљу процедуру.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

проф. др Вера Васић, председница

проф. др Ивана Антонић, чланица

др Свенка Савић, професорка емеритус, менторка